

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Затверджую

Галина ПОНОМАРЬОВА

2023 р.

Програма
до комплексного вступного екзамену
з фахових дисциплін «Історія педагогіки», «Основи
наукових досліджень», «Психологія»
для вступників на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності
013 Початкова освіта
Денна форма навчання

Харків – 2023 р.

Програма до комплексного вступного екзамену з фахових дисциплін «Історія педагогіка», «Основи наукових досліджень», «Психологія» розроблена викладачами кафедри Толмачовою І. М., Степанцем І. О., Кондрацькою Л. В.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

Протокол № 9 від «20» квітня 2022 року

Завідувач кафедри Сергій БЕЛЯЄВ

Погоджено
на засіданні Приймальної комісії

Протокол № 1 від «16» Квітня 2022 року

Голова Приймальної комісії Галина ПОНОМАРЬОВА

Історія педагогіки

Історія педагогіки як наука і навчальна дисципліна. Виховання в первісному суспільстві. Школа і виховання в Стародавньому світі: Стародавня Греція та Стародавній Рим. Розвиток педагогічної думки та освіти в Західній Європі в середні віки та епоху Відродження.

Педагогічні ідеї Я.А. Коменського. Школа і педагогіка в Нові та Новітні часи (педагогічні погляди Дж. Локка, Ж.-Ж. Русо, К. Гельвеція, Д. Дідро). Школа і педагогіка в Західній Європі у 19 ст. (педагогічні ідеї Й.Г. Песталоцці, Й. Гербарна, А. Дістервега). Освіта й виховання в Україні IX-XV; XVI-XVII ст.. Школа, освіта й педагогічна думка в Україні у XVIII-XIX ст.. Педагогічна діяльність і погляди Г.С. Сковороди. питання виховання і навчання у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського. Науково-виховна система А.С. Макаренка. Внесок у розвиток національного шкільництва й педагогічної науки О.В. Сухомлинського.

Література:

1. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки: Навч. посібник / За редакцією М.В. Лемківського. Харків: «ОВС», 2002.– 240 с.
2. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник. Вид. 3-е, доп. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008.– 190 с.
3. Історія педагогіки: Навч. посібник / За редакцією Г.В. Троцько. Харків, 2008.– 544 с.
4. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: Підручник. К.: Либідь, 2006.– 424 с.
5. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Уклад.: О.О. Любар; За ред.. В.Г. Кремня. К.: Знання, 2005.– 767 с.

Основи наукових досліджень

Мета і завдання науково- та навчально-дослідної роботи в процесі підготовки майбутнього вчителя. Проблеми підготовки студентів педагогічних освітніх закладів до дослідницької діяльності. Етапи підготовки майбутнього спеціаліста в системі «Педколедж-університет». Педагогіка як наука, її завдання. Сутність і деякі особливості наукового знання. Специфіка та найважливіші ознаки наукового дослідження. Наступність знань як необхідна умова наукового дослідження; послідовність зв'язку досліджуваної проблеми з тими науковими працями, які виконувалися раніше; науковий пошук; зв'язок з іншими науками; органічне співвідношення науки і практики. Система наукових досліджень у вищому педагогічному освітньому закладі. Вимоги до наукового дослідження. Основні принципи відбору методів дослідження. Залежність викладу матеріалів від типу наукової публікації. Види (типи) наукових публікацій, їх характеристика. (Обсяг, стиль, структура, логіка викладу матеріалу дослідження: монографія, підручник, навчальний посібник, тези, наукова стаття, доповідь, інформація, рецензія). Основні види наукової роботи студентів: реферат, курсова (дипломна) робота. Мета, структурні компоненти реферату. Основні етапи написання курсової роботи. Основні етапи написання дипломної роботи. Психолого-педагогічні алгоритми вирішення проблеми дослідження: Підготовчий етап. Експериментальний етап. Комплексний теоретично-практичний етап. Характеристика новизни, теоретичної і практичної значущості науково-дослідницької роботи з проблеми. Визначення категоріального апарату науково-педагогічного дослідження. Поняття «методологія», «методика», «науковий метод», «науковий факт». Система методів наукового дослідження. Методика підготовки повідомлення доповіді. Методика підготовки і написання реферату. Рецензія на реферат. Методика підготовки і написання курсової (дипломної) роботи. Психолого-

педагогічні і методичні вимоги до успішного виступу з доповіддю з проблеми та при захисті реферату. Методика підготовки виступу на захисті курсової (дипломної) роботи.

Література:

1. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с.
2. Лимар Ю. М. Основи науково-педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 6.010102 «Початкова освіта». Чернігів : Чернігів. нац. пед. ун-т імені Т. Г. Шевченка, 2011. 56 с.
3. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Основи науково-педагогічних досліджень. Київ, 2010. URL : https://bahmat.at.ua/MET_NAUK_DOSL/S.VYGOVSJKA_POSIBNYK.pdf
4. Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія / авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова ; Держ. закл. «Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ, 2013. 248 с.
5. Оліяр М. П., Русин Г. А., Червінська І. Б. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід) : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 214 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студ., курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с
7. Основи науково-педагогічних досліджень : навч. посібник / І. П. Аносов, М. В. Елькін, М. М. Головкова, А. А. Коробченко. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2015. 218 с.
8. Основи педагогічних досліджень. Метод. посібник. / За ред. О.П. Рудицької, А.Г Болгарського, Т.Ю. Свистельнікова. К., 1998.

9. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи педагогічних досліджень. К., 2000.
10. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
11. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідницької роботи студентів у вищому закладі освіти. К., 2003.
12. Тушева В. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Харків : «Федорко», 2014. 408 с.
13. Ференік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Науково-методичний посібник. К., 2000.
14. Філіпченко А.С. Основи наукових досліджень. конспект лекцій: Посібник. К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
15. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання-Прес, 2003. – 295 с.

Психологія

Предмет, завдання та методи психології. Проблема визначення предмету психології. Методи психологічного дослідження. Основні історичні події в історії психології. Розвиток психіки і свідомості. Співвідношення понять «активність» і «діяльність». Загальне поняття про діяльність. Психологічна структура діяльності. Поняття про потреби і мотиви. Формування знань, умінь та навичок у дітей. Поняття про вміння та навички. Перенесення та інтерференція навичок. Відчуття. Сприймання. Увага. Пам'ять. Мислення і мовлення. Уява. Теорії особистості. Підходи до визначення особистості. Психодинамічний напрямок у теорії особистості: Зигмунд Фрейд. Аналітична теорія особистості: Карл Густав Юнг. Індивідуальна психологія А. Адлера. Гуманістичний напрямок в теоріях особистості. Теорія особистості К. Роджерса, А. Маслоу. Вітчизняні психологи та їх погляд на проблему особистості (К.К.

Платонов, О.М. Леонтъєв, Л.С. Виготський). Темперамент. Типи темпераменту. Характер. Поняття про явні та сховані акцентуації і психопатії характеру. Здібності. Різновиди здібностей. Емоційно-вольові процеси. Предмет, завдання і методи вікової психології. Психологія немовля. Період раннього дитинства. Психологія дошкільника. Психологія молодшого школяра. Психологія підлітка. Психологія юнацтва. Предмет, завдання і методи педагогічної психології. Психологія навчання. Психологія особистості педагога. Психологія виховання.

Література:

1. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
2. Загальна психологія: Підручник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська та ін. – К.: Каравела, 2009. – 464 с.
3. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях: навчальний посібник / Н.М. Ільїна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 239с.
4. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. - К., 2003.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272с.
6. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. – К.: Либідь, 1998.
7. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330с.
8. Психологія./ За ред. Ю.Л. Трофімова. – К., 2000.
9. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360с. (Альма-матер)

10.Хомуленко Т.Б., Лисенко Л.М., Моргунова Н.С. Вікова та педагогічна психологія: Навчально-методичний посібник. – Х.: ХАДІ, 2007. – 135 с.

Умови проведення фахового іспиту в дистанційній формі

Фахові вступні випробування проводяться в 1 день за тестовими технологіями. Випробування проводяться на онлайн-платформі з одночасним підключенням всіх вступників. Завдання складаються з 30 тестових питань з варіантами відповідей на кожне, де правильною відповіддю може бути лише одна.

Вступники в синхронному режимі отримують тестові завдання в електронній формі. На виконання завдань відводиться 90 хвилин. Після закінчення роботи над тестовими завданнями вступники надсилають свої відповіді.

Критерії оцінювання.

Тестове завдання містить 30 питань з варіантами відповідей, серед яких слід вибрати одну правильну і позначити її.

Наприклад: 1 – а.

Мінімально необхідна кількість балів для вступу (100 балів) абітурієнту зараховується за 10 правильних відповідей. За кожен наступну правильну відповідь зараховується 5 балів. Правильні відповіді дають можливість отримати максимальну кількість балів – 200.

180-200 балів за правильні відповіді – “5”

140-179 балів за правильні відповіді – “4”

100-139 балів за правильні відповіді – “3”

0 – 99 балів за правильні відповіді – “2”